

Рисунок і перспектива 4. Постать людини

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
Спеціальність	<i>для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Освітня програма	<i>для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, осінній</i>
Обсяг дисципліни	<i>6 кредитів ЄКТС/ 180 год. 68 практ. 112 срс.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>екзамен</i>
Розклад занять	<i>Практичні заняття (один раз на тиждень починаючи з 1-го тижня),</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Практичні: Пшеничний Юрій Володимирович, заслужений художник України, доцент, yuri_pshenichny@ukr.net</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Рисунок та перспектива» зазвичай включає вивчення базових і поглиблених принципів зображення об'єктів і суб'єктів у просторі, зокрема використання перспективи, побудови об'ємів, пропорцій, світлотіні та композиції. Основна мета цієї дисципліни розвинути здатність студентів зображувати постать людини в просторі. Курс «Постать людини» є частиною вибудованого алгоритму з рисунку в навчальному процесі, де студенти під час практичних занять отримують навички малювання постаті з натури.

Мета опанування дисципліни Головною метою курсу є подальше поглиблення вивчення людського тіла та художньо-технічних засобів його відтворення на папері, розвиток, творчого композиційного мислення та вдосконалення професійної майстерності. Особливої ваги надається прищепленню художньо-емоційного сприйняття натури, виховання відчуття живої форми, віднайдення технічних, пластичних, композиційних, образних засобів для вираження характерних особливостей зображувального об'єкта.

Предметом навчальної дисципліни є рисунок, а саме частина «Постать людини», що включає в себе різні технічні завдання. Образ людини є основним об'єктом образотворчого мистецтва. Тому головна увага в програмі приділяється вивченню закономірностей зображення оголеної та одягненої постаті. Враховується тісний зв'язок викладання рисунка з вивченням пластичної анатомії та основ лінійної перспективи. Окремі завдання виконуються студентами для закріплення здобутих знань та навичок з названих предметів.

Компетентності: Розуміння основних принципів академічного рисунку, включаючи різні рисувальні техніки, зокрема рисунок м'яким матеріалом, довготривалі малюнки італійським олівцем, малювання тушшю, сухим пензлем та пером. Слід розвивати тенденцію урізноманітнення характеру учбових завдань з метою створення благодатних умов для вдосконалення майстерності, зближення завдань учбового рисунку

з творчим рисунням, забезпечення творчого зв'язку рисунка з профілюючими предметами, активізації процесу розвитку індивідуальних можливостей студента.

Програмні результати навчання:

- знання з пластичної анатомії людини та застосування цих компетентностей;
- вміння нарисувати постать людини при різному освітленні;
- вміння пластичними засобами, за допомогою тону і лінії створити багатофігурну композицію;
- вміння нарисувати з пам'яті постать людини;
- вміння нарисувати постать в різному середовищі (в інтер'єрі, на пленері);
- вміння нарисувати фігуру в різних ракурсах;
- вміння нарисувати постать людини різного віку і статі.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 7-му семестрі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з напрямку образотворче мистецтво для спеціальності 023. Для опанування дисципліни потрібні знання з образотворчого мистецтва, пластичної анатомії і практичні навички з рисунку на рівні попередньої програми з рисунку. Курс гармонійно і логічно поєднується з іншими навчальними практичними дисциплінами: 30.10.1, 30.10.2, 30.10.3, 30.09.1, 30.09.2, 30.09.3, 30.09.4, 30.14, ПО 08, ПВ 05.

Також він є логічним та структурованим продовженням програми з рисунку першого курсу і другого курсів, а саме частини натюрморт і портрет. Бажано також, щоб студенти мали до цього моменту знання з пластичної анатомії людини. Пройшовши цей курс студенти будуть з легкістю втілювати свої творчі задуми. Важливо також зауважити, що нехтування самостійною роботою не дасть всіх тих складових, які повинні засвоїти і опанувати студенти. Також важливими є завдання рисування з пам'яті, виконання саме цих завдань дозволить студенту значно прискорити оволодіння предметом.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Поглиблене вивчення особливостей будови людського тіла та його відтворення засобами рисунку.

Тема 1.1. Як зробити анатомічну будову.

Тема 1.2. Робота над постановкою чоловічої або жіночої постаті в нескладному русі при прямому освітленні.

Розділ 2. Робота над тематичною постановкою. Пластика тіла людини.

Тема 2.1. Зображення чоловічої постаті зі спини при штучному освітленні.

Тема 2.2. Зображення натурниці з предметами побуту в контражурі.

Розділ 3. Робота над оволодінням майстерністю різними рисувальними техніками.

Тема 3.1. Рисунок оголеної жіночої натури соусом або сангіною на тонованому папері з використанням крейди або білил.

Тема 3.2. Швидкий рисунок одягненої постаті з елементами натюрморту в інтер'єрі.

Тема 3.3. Начерк оголеної фігури людини літнього віку в нескладному ракурсі.

Тема 3.4. Рисунок оголеної жіночої моделі, поставленої проти світла з включенням в поле зору екстер'єру вікна.

Розділ 4. Особливості роботи над тривалими постановками.

Тема 4.1. Як нарисувати оголену чоловічу чи жіночу постать у складному розвороті з драперіями.

Тема 4.2. Анатомічні особливості будови постаті людини.

Тема 4.3. Пластичне композиційне рішення постаті на аркуші.

Тема 4.4. Робота над формою та тональним рішенням в довготривалій постановці.

Тема 4.5. Вміння узагальнити і тонально довершити роботу над рисунком.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Баммес Г. Зображення фігури людини. Анатомія для митців. Берлін, 1984. 336 с.
2. Баммес Г. Образ людини. Дітон, 2014. 508 с.
3. Барчаи Й. Людина і драперія. Будапешт: Корвіна, 1958. 101 с.
4. Соловйов О. М., Смірнов Г. Б., Алексеева Є. С. Навчальний рисунок. Київ, 1956. 225 с.
5. Сухенко В.О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ: «BONA MENTE», 2004. 240 с.
6. <http://www.twirpx.com/file/2333947/>

Додаткова література

7. Harold Speed. The Practice and Science of Drawing
8. Juliette Aristides. Classical Drawing Atelier
9. Boris Schapiro. Drawing Course (Burg Giebichenstein Kunsthochschule Halle)
10. Charles Bargue & Jean-Léon Gérôme. Cours de dessin

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Практичні заняття мають на меті сприяти засвоєнню і закріпленню змісту дисципліни; сформувати у студентів вміння зображувати людську постать. Викладання курсу передбачає вступні консультації і пояснення. В 7 семестрі на початку курсу відбувається ознайомлення студентів з програмою курсу та кращими зразками рисунків українського та світового мистецтва, проводиться консультація про роль начерку та швидкого рисунку в мистецтві книжкової графіки та про рисунок, як самостійний вид мистецтва і водночас, основа всіх видів образотворчого мистецтва.

Практичні заняття

Практичні заняття є основою курсу з рисунку. Оволодіння глибокими знаннями і виконавською майстерністю з рисунка вимагає великої систематичної роботи, опанування художньою культурою виробленою різними мистецькими школами в продовж віків. Викладання базується на традиціях класичної академічної школи з використанням мистецького та педагогічного досвіду. Процес навчання рисунка будується переважно на вивченні і засвоєнні об'ємно - просторового зображення, як основи відображення реальної дійсності.

№ з/п	Назва теми(завдання) практичного заняття
1	Тема 1. Рисунок м'яким матеріалом (пресованим вугілля) чоловічої або жіночої оголеної постаті в нескладному ракурсі при контрастному освітленні. Задача: передача тонального взаємозв'язку тіла і середовища. Матеріали: папір, вугілля.
2	Тема 2. Рисунок пером і пензлем оголеної натури з використанням ліній і плям. Площинне рішення з акцентом на пластику. Матеріали: папір А1-А2, туш, перо, пензель.
3	Тема 3. Тривала постановка з акцентом на анатомічну будову, аналітичний рисунок та довершене тональне рішення досягнуте графітним олівцем. Задача: передача пластики та характеру моделі. Матеріали: папір А1-А2, олівець різної м'якості.
4	Тема 4. Нарисувати оголений чоловічу постать з елементами натюрморту в інтер'єрі. Задача: передача тональними засобами просторовості, матеріальності, тонової цільності. Матеріали: папір А-2 і більше, графітний олівець.
5	Тема 5. Нарисувати постать людини літнього віку в нескладному русі з контрастним освітленням. Задача: вивчення анатомічних, пластичних, форм та особливостей моделі. Матеріали: папір А1, м'який матеріал за бажанням студента.

№ з/п	Назва теми(завдання) практичного заняття
6	Тема 6. Нарисувати оголену жіночу модель, поставлену проти світла (з включенням в поле зору екстер'єру вікна). Задача: передати особливості контражурного освітлення, тривимірність складного простору інтер'єру та екстер'єру, знайти цікаве композиційне рішення. Матеріали: на розгляд студента.
7	Тема 7. Робота над начерками постаті людини. Задача: передача ракурсного положення тіла людини Матеріали: папір А3-А4, туш перо, пензель на вибір студента.
8	Модульна контрольна робота (МКР) На іспиті оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку виконують екзаменаційну контрольну роботу а також приносять всі виконані роботи за семестр.

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Виконання начерків різними графічними техніками.	52
2	Рисунок з натури та з пам'яті. Робота над копіями.	48
3	Підготовка до екзамену.	12

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Модульна контрольна робота (МКР) складається з двох частин : підсумкової експозиції з робіт за семестр та аудиторного завдання. Одну частину МКР студенти виконують самостійно на практичних заняттях упродовж 45 хв.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: виконання рисунку на практичних аудиторних заняттях під керівництвом викладача.

Календарний контроль: результат за практичним завданнями, проводиться тричі на семестр.

Семестровий контроль: МКР, екзамен.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи на практичних заняттях;
- роботи виконані дома самостійно.

Робота студента:

- на практичних аудиторних заняттях визначає 72% його рейтингу з дисципліни;
- МКР визначає 28% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях;
- своєчасно виконує вдома завдання з рисунку;
- виконує МКР.

Пропущені заняття та невчасне виконання практичних завдань, недобросовісно виконані роботи, використання чужих робіт спричиняють зниження рейтингу студента.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Свій рейтинг студент заробляє протягом всього семестру.

Основні вимоги:

1. вміння компоувати постать людини в форматі аркуша.
2. зробити грамотну анатомічну будову, знайти пропорції натури.
3. вміння передати засобами рисунку просторовості і матеріальності.
4. досягти виразності тональної та пластичної в рисунку.
5. вміння узагальнити роботу, підчинити другорядне і виявити головне, досягти тональної цільності.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 18 балів	≥ 36 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до екзамену та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60 та виконані умови допуску, студент виконує екзаменаційну контрольну роботу, а також додає домашні завдання створені під час самостійної роботи. За підсумком набраних балів виставляється рейтингова оцінка.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Студент також може додати на екзамен самостійно виконані роботи з рисунку. Додаткові бали можуть принести також участь в конкурсах, професійних виставках та університетських заходах, де студент проявив себе і свої здібності саме в галузі рисунку людської постаті.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено художником-графіком , доцентом Юрієм Пшеничним

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 13 від 20.06.2024)

Погоджено Методичною комісією Видавничо–поліграфічного інституту (протокол №5 від 24.06.2024).